

รูปแบบการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของเทศบาล
และองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี

**Drugs Prevention and Problem Solving Model of Municipalities and Subdistic
Administration Organizations in Chonburi Province, Thailand**

พระสุทัศน์ พันธุ์สุภผล¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3. เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ การประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในชุมชน การร่วมกันค้นหาและทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และการใช้ทุนทางสังคมในชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงาน

2. พัฒนาการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การใช้ศักยภาพของทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพดังนี้ หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก และสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของทุกภาค เปิดโอกาสให้เยาวชนมีบทบาทในการดำเนินงาน

3. ประสิทธิภาพความยั่งยืน จะเกิดขึ้นได้โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น การสร้างการรับรู้ให้คนในชุมชนเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมถึงผลกระทบที่คนในชุมชนจะได้รับทั้ง ต่อชีวิต ทรัพย์สิน ครอบครัวหรือญาติ ชุมชนและสังคม ซึ่งจะส่งผลให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนเกิดขึ้นได้และเกิดผลอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : รูปแบบการดำเนินงาน, เฝ้าระวังและแก้ปัญหายาเสพติด

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the condition of the operation models for surveillance and prevention the drugs problems solving of the local governments, 2) to develop the operation models for surveillance and prevention the drugs problems solving of the local governments, 3) to find out

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

the efficiency of the operation models for surveillance and prevention the drugs problems solving of the drugs in the communities.

The results showed that

1. The operation models for surveillance and prevention the drugs problems were the cooperation with all sectors in the communities. Collaborative search and understanding the situations all problems that occurred in the communities and using of social capital in the communities as the operation base.

2. The developing operations that were important to use the potential of all sectors effectively: Related Government acted and supported the performance of all sectors. Providing the opportunity for the young people to have their roles in the operation.

3. The effectiveness sustainability performance were occurred by the participation of the people. Therefore, creating awareness of the people in the communities about the drug problems situations that occurred in the communities, including the impact that people in the communities would receive of their whole lives, properties, families, relationships. Communities and societies that would effect in driving operation preventing and solving the drugs problems solving in the communities occurred and sustainable results.

Keyword: Model of Municipalities/ Drugs Prevention and Problem Solving

บทนำ

เนื่องจากปัญหาหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่นๆ หลายด้าน อาทิ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ความคิด วิถีชีวิต และอาชญากรรม ดังนั้น การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงต้องได้รับความร่วมมือจากทุกคนในชุมชนและจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในระดับท้องถิ่นที่จะต้องดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด นอกจากการทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองแล้ว ยังต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในชุมชนเพื่อให้เป็นเครือข่ายในการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันก็จะต้องวางแผนงาน บริหารจัดการด้านงบประมาณและบุคลากร รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องพัฒนาศักยภาพในหลายด้าน ทั้งด้าน

สังคมวัฒนธรรม ด้านกฎหมาย ด้านการบริหารจัดการ ด้านรูปแบบ และกระบวนการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีองค์ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและระบบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาเสพติด

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีการศึกษาวิจัย เพื่อที่จะทราบถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติด รวมทั้งการศึกษาเพื่อหารูปแบบและกระบวนการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติด ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาในท้องถิ่น และแนวทางการพัฒนาศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านองค์ความรู้เรื่องต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ

3. เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดในชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา สืบหาข้อมูลรูปแบบการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการเจ้าหน้าที่ และพนักงานจ้าง ของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 แห่ง จังหวัดชลบุรี จำนวน 2,356 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างใช้ค่าจากสูตร เครชชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 608) ได้จำนวน 328 ตัวอย่าง ใช้เวลาเก็บข้อมูล มกราคม 2557 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2558 รวม 14 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วน คือ แบบสอบถาม สำหรับการศึกษาเชิงปริมาณ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยแบ่งเป็น

ส่วนที่ 1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นลักษณะคำถามชนิดเลือกตอบ (Check list) ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ระยะเวลาที่รับผิดชอบงานด้านยาเสพติด

ส่วนที่ 2. หลังจากทำการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณ จะพิจารณาประเด็นที่น่าสนใจในตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่มีปฏิสัมพันธ์กัน และส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี เพื่อนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับเก็บข้อมูล โดยใช้เครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interview) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะผู้บริหาร ปลัดเทศบาลนคร ปลัดเทศบาลเมือง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 10 แห่ง

การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group Discussion) สำหรับ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม ที่เป็นเจ้าหน้าที่ (ข้าราชการ) และพนักงานจ้าง ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล

การศึกษาเชิงปริมาณ

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย ถึงกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขอความร่วมมือในการศึกษาพร้อมแบบสอบถามต่อกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และนำมาลงบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเชิงคุณภาพ

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interview) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะผู้บริหาร ปลัดเทศบาลนคร ปลัดเทศบาลเมือง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ศึกษา จะกล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์ รวมทั้งหัวข้อการศึกษาโดยย่อ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความเข้าใจได้ตรงประเด็น

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สำหรับ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานเทศบาล (ข้าราชการ) พนักงานจ้างของเทศบาลตำบล ผู้ศึกษาจะมีการเตรียมประเด็นคำถามต่างๆ ไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางการวิเคราะห์ปัญหาให้แก่ผู้สัมภาษณ์ หลังจากนั้น ได้นำข้อมูลที่ได้รับการสัมภาษณ์เข้าสู่การวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การหาค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 1 เพื่อแสดงถึงลักษณะของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

2. นำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึก และบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

สถิติที่ใช้

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูล เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบ

แบบสอบถาม จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาทำการลงรหัส (Coding) และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยอภิปรายผลข้อมูลตามทฤษฎีและปรากฏการณ์ เพื่อสร้างข้อสรุปวบรวมยอดและข้อเสนอแนะ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในลักษณะการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

สถานภาพส่วนบุคคลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 81.7 รองลงมาเป็นเพศหญิง ร้อยละ 18.3 มีอายุระหว่าง 40 ปี 1 วัน - 50 ปี ร้อยละ 38.1 อายุ 30 ปี 1 วัน - 40 ปี ร้อยละ 32.3 อายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 22.3 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 7.3 สำเร็จการศึกษา มัธยมศึกษา ร้อยละ 75.0, ปริญญาตรี ร้อยละ 23.5 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.5 มีตำแหน่ง พนักงานจ้าง ร้อยละ 63.2 เจ้าหน้าที่ (ข้าราชการ) ร้อยละ 33.8 ปลัดเทศบาลเมือง ร้อยละ 1.5 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 1.2 และปลัดเทศบาลนคร เป็นร้อยละ 0.3 มีระยะเวลาที่รับผิดชอบงานด้านยาเสพติด 5 ปีขึ้นไป เป็นร้อยละ 39.0 รับผิดชอบงานด้านยาเสพติด 1-2 ปี ร้อยละ 31.4 รับผิดชอบงานด้านยาเสพติด 3-4 ปี ร้อยละ 14.9 และต่ำกว่า 1 ปี ร้อยละ 14.6

รูปแบบการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.23 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านการประสานงาน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.47 ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.40 ด้านการประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.40 ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.35 ด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยที่ 4.31 ด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.30 ด้านการบริการประชาชน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.27 และด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยที่ 4.26

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ ศึกษาสภาพการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ

1. รูปแบบและกระบวนการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน คือ การประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในชุมชน (หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจ องค์กรอิสระและเครือข่ายภาคประชาชน) โดยกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญที่สุด คือการร่วมกันค้นหาและทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และยุทธศาสตร์หรือวิธีดำเนินงานที่ส่งผลให้กิจกรรมที่จัดทำประสบความสำเร็จ คือ การทำงานเป็นทีมเดียวกัน โดยมีการแบ่งหน้าที่ดำเนินงานโดยไม่แบ่งส่วนงาน และการใช้

ทุนทางสังคมในชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงาน

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ

2. พัฒนากลไกการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การใช้ศักยภาพของทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพดังนี้ หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและการปฏิบัติงานของทุกภาคส่วน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ประสานสนับสนุนและร่วมการดำเนินงานกับทุกหน่วยงานและเครือข่ายภาคประชาชน ภาคประชาชนและองค์กรเครือข่ายทำหน้าที่เฝ้าระวังป้องกันปัญหาในชุมชนและติดตามผลการดำเนินงาน โดยกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน คือการเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิดเห็น และการเปิดโอกาสให้เยาวชนมีบทบาทในการดำเนินงาน

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดในชุมชน

3. ประสิทธิภาพความยั่งยืนของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดในชุมชน จะเกิดขึ้นได้โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น การสร้างการรับรู้ให้คนในชุมชนเกี่ยวกับ สถานการณ์ปัญหาสุขภาพเสพติด ที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงผลกระทบที่คนในชุมชนจะได้รับทั้งต่อชีวิต ทรัพย์สิน

ครอบครัวหรือญาติ ชุมชนและสังคม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดความเข้าใจความสำนึก และความตระหนักถึง ความสำคัญของปัญหาและความสำคัญของการเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพร้อมกันในฐานะเจ้าของปัญหา ซึ่งจะส่งผลให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดในชุมชนเกิดขึ้นได้และเกิดผลอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สถานการณ์ปัญหาสุขภาพเสพติดในพื้นที่ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี จากผลการวิจัย การสำรวจข้อมูลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี โดยการสุ่มตัวอย่างแยกตามประเภทของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล และสอบถามผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติด ของประชากรตัวอย่างทั้งหมด 328 ตัวอย่าง แต่ข้อมูลที่ได้อีกสะท้อนให้เห็นสภาพการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติด และสถานการณ์ปัญหาสุขภาพเสพติด ในพื้นที่ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี ได้ทุกประเภท ดังนี้

1. ผู้บริหารและ ผู้ปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี ประเมินว่า สถานการณ์ปัญหาการแพร่

ระบาดของยาเสพติดปี 2557 ในพื้นที่ รับผิดชอบอยู่ในระดับไม่รุนแรงโดยปัญหา การแพร่ระบาดไม่ได้กระจายทั่วทั้งพื้นที่ แต่ จะเกิดขึ้นเฉพาะบางสถานที่ เช่น สถาน บันเทิง ร้านขายเหล้า ศาลาพักผ่อนทาง หรือมี เฉพาะบางกลุ่มประชากร เช่น วัยรุ่น วัย แรงงาน ฯ

2. ชนิดของยาเสพติดที่มีการแพร่ ระบาดมากที่สุด คือ ยาบ้า รongลงมาได้แก่ กัญชาและสารระเหย เมื่อพิจารณาแยกตาม พื้นที่ตั้งของเทศบาลและองค์การบริหารส่วน ตำบลจังหวัดชลบุรี พบว่า เทศบาล ที่อยู่ใน เขตเมือง เช่น เทศบาลนคร เทศบาลเมือง ยา เสพติดที่แพร่ระบาดจะมีหลากหลายชนิด โดยพบทั้งยาบ้า กัญชา กระท่อม สารระเหย เฮโรอีน ยาเค ยาอี โคเคน ผีน ไอซ์ มอร์ฟิน และแอลเอสดี ขณะที่เทศบาลและองค์การ บริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี ในพื้นที่กึ่ง เมืองกึ่งชนบทหรือเขตชนบท (เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล) ชนิดของยาเสพ ติดที่แพร่ระบาดไม่ค่อยมีความหลากหลาย ส่วนใหญ่จะพบประเภทยาบ้า กัญชา และสาร ระเหย

3. ลักษณะปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้น ทุกพื้นที่ คือ ปัญหาด้านผู้เสพและผู้ค้าราย ย่อย ซึ่งการจับกุมในคดียาเสพติดในพื้นที่ ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชลบุรี ในเขตเทศบาล จะมีความถี่สูง กว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตชนบท โดย เทศบาลเมือง ในเขตเมืองมีคดีการจับกุม ผู้เสพ หรือผู้ค้ารายย่อยเกือบทุกอาทิตย์

รวมทั้งพบว่ามีคดี การจับกุมผู้ค้ารายใหญ่ ด้วย ซึ่งความแตกต่างของลักษณะปัญหาที่ เกิดขึ้นเนื่องจากพื้นที่เขตเทศบาลเมืองเป็น ศูนย์กลางของการบริหารราชการและการ บริการ จึงมีความพร้อมของหน่วยงาน บุคลากรและเครื่องมืออุปกรณ์ที่จะใช้ในการ ติดตาม ตรวจสอบและเฝ้าระวังป้องกัน ปัญหายาเสพติด ขณะเดียวกันก็มีประชากร กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด จำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่เป็น ปัญหาสำหรับเทศบาลและองค์การบริหาร ส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี ทุกพื้นที่ คือ ผู้เสพ และผู้ค้ารายย่อยที่ถูกจับกุมส่วนใหญ่เป็นคน ในท้องถิ่น จึงเป็นปัญหาที่เทศบาลและ องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรีทุก แห่งจะต้องเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหา

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดของเทศบาลและองค์การ บริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี เนื่องจาก รัฐบาลได้กำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็น วาระแห่งชาติที่ ทุกฝ่ายต้องร่วมกันแก้ไข ปัญหา ทั้งยังได้มอบหมายให้เทศบาลและ องค์การบริหารส่วนตำบล เข้ามามีบทบาทใน การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายา เสพติด ดังนั้น ผลจากการสำรวจข้อมูลการ ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชลบุรี พบว่า เทศบาลและองค์การ บริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี ทุกแห่งมีการ จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อป้องกันและแก้ไข

ปัญหาสุขภาพจิต เช่น การแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด การฝึกอบรมอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ จัดบวชสามเณรในภาคฤดูร้อนเพื่อห่างไกลยาเสพติด ฯลฯ ทั้งนี้เป็นไปตามศักยภาพของทรัพยากรที่มีในพื้นที่ โดยพบว่าเทศบาลนคร เทศบาลเมือง ซึ่งมีศักยภาพด้านงบประมาณและบุคลากรสูงสามารถทำกิจกรรมในเชิงรุกได้มากกว่า องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เช่น การจัดซื้อชุดตรวจยาเสพติดในปัสสาวะ การอบรมผู้ปกครองเพื่อดูแลบุตรหลานที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ฯลฯ อย่างไรก็ตาม การสำรวจติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในกระบวนการต่าง ๆ โดยประยุกต์ใช้แบบสำรวจการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ร่วมกันจัดทำหลักเกณฑ์การประเมินการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 หมวด 9 มาตรา 52) ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการดำเนินงานด้านการวางแผนงาน กระบวนการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ กระบวนการดำเนินงานด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการดำเนินงานด้านการบริการประชาชน

กระบวนการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ กระบวนการดำเนินงานด้านการประสานงาน กระบวนการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากร และกระบวนการดำเนินงานด้านการประเมินผล พบว่าเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เพิ่งจะเริ่มดำเนินงานในกระบวนการต่างๆ โดยกระบวนการดำเนินงานที่มีระดับความก้าวหน้าของการดำเนินงานมากที่สุดคือ กระบวนการดำเนินงานด้านการประสานงาน กระบวนการดำเนินงานด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่วนกระบวนการดำเนินงานที่มีความก้าวหน้าน้อยที่สุดคือ กระบวนการดำเนินงานด้านการวางแผนงานและกระบวนการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต ข้อมูลจากการสำรวจและติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตที่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่ ระบุคือ ปัญหาบุคลากร กล่าวคือ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิต ส่วนประเด็นที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานมากที่สุดคือ ผู้บริหารฝ่าย

การเมืองไม่มีความเข้าใจสภาพปัญหาเสพติดในพื้นที่อย่างแท้จริงจึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ซึ่งส่งผลทำให้ไม่มีการขับเคลื่อนการทำงานด้านเสพติดในพื้นที่ นอกจากนี้ ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประชาชนในท้องถิ่นไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

เมื่อพิจารณาแยกตามประเด็นปัญหาพบว่า ปัญหาหลักในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี มี 6 ประเด็น ดังนี้

1. ด้านนโยบาย ผู้บริหารเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรีเห็นว่า แม้ว่าทุกรัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหายาเสพติดโดยกำหนดให้เป็นนโยบายหลักในการบริหาร แต่การเปลี่ยนรัฐบาลทุกครั้งจะมีการปรับเปลี่ยนในเชิงยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ซึ่งการที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนรัฐบาลหลายชุดในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ทำให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี เกิดภาวะชะงักงันหรือชะลอตัวส่งผลให้ไม่สามารถติดตามและควบคุมสถานการณ์ปัญหาที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลาได้ เช่นเดียวกันการเปลี่ยนคณะผู้บริหารเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี ก็ส่งผลทำให้นโยบายและแนวทางการดำเนินงานป้องกัน

และแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่เกิดความชะงักงันและไม่ต่อเนื่องเช่นกัน

2. ด้านโครงสร้างการบริหารงานเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี มีอำนาจหน้าที่ที่ต้องดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 รวม 30 ภารกิจ การจัดโครงสร้างการบริหารงานจึงกำหนดให้สามารถรองรับการปฏิบัติภารกิจตามกฎหมาย เนื่องจากภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่ใช่ภารกิจตามกฎหมาย ดังนั้น จึงไม่มีหน่วยงานด้านเสพติดในโครงสร้างการบริหารงานของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จึงเป็นภารกิจที่ต้องแฝงอยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ ตามโครงสร้างการบริหาร ซึ่งหากผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ให้ความสำคัญหรือไม่สนใจที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติด การขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดก็ไม่เกิดขึ้นและไม่มีความผิดตามกฎหมาย

3. ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารฝ่ายการเมืองมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ดังนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนคณะผู้บริหารเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นจึงมีผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่

เนื่องจากการแก้ไขปัญหาเสพติดมีความเชื่อมโยงกับปัญหาอื่น ๆ หลายด้าน ซึ่งหากผู้บริหารหรือสมาชิกสภา ขาดประสบการณ์ในการบริหารจัดการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และไม่มี ความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาและสภาพปัญหาเสพติดในพื้นที่อย่างแท้จริง จะไม่สามารถอำนวยความสะดวกหรือบริหารจัดการโครงการหรือกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดได้ นอกจากนี้ จากการสำรวจ ยังพบว่า จุดอ่อนของการบริหารจัดการด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด คือการขาดการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังขาดการประสานงานและขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี

4. ด้านอำนาจหน้าที่ ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรีพบว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน รวมทั้งขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน

5. ด้านงบประมาณ ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่ ระบุว่า มีปัญหา ด้านงบประมาณ

เนื่องจากรายได้ที่มีไม่เพียงพอสำหรับดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรีขนาดเล็ก เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตชนบท นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการจัดสรรและการสนับสนุนงบประมาณล่าช้า

6. ด้านบุคลากร ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านศักยภาพของบุคลากรทั้งบุคลากรในองค์กร (ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน) และบุคลากรภายนอกองค์กร คือ ประชาชนในชุมชน กล่าวคือจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทั้งยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ขณะที่ประชาชนในชุมชนขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาเสพติด และไม่ยอมเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

บทเรียนจากเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประสบความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน เนื่องจากภารกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนเป็นภารกิจที่รัฐบาลสั่งการให้ถ่ายโอนให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ การศึกษาบทเรียนการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดจากเทศบาลและองค์การบริหารส่วน

ตำบลที่ประสบความสำเร็จ ในการดำเนินงาน จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับเทศบาลและ องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งอื่นๆ ที่เพิ่งจะ เริ่มดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหา เสพติด ซึ่งในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่ สำนักงาน คณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดพิจารณาเห็นว่า ประสบความสำเร็จ จนสามารถเป็นตัวอย่างการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในชุมชนสำหรับพื้นที่อื่นได้ มี 4 แห่ง คือ

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเมือง ได้แก่ เทศบาลนครเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตกิ่งเมืองกิ่งชนบท ได้แก่ เทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตชนบท ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา และ

4. องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเกีฮ่วน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน

ข้อเสนอแนะ

1. ความสร้างเครือข่ายและกลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่เพื่อให้ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรีสามารถใช้ประโยชน์ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาและการวางแผนงานและโครงการ

2. ควรเปลี่ยนมุมมองการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยยอมรับและเชื่อมั่นในการดำเนินงานของภาคประชาสังคม และทำความเข้าใจว่า ประชาชนและเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี เป็นเจ้าของปัญหาร่วมกัน

3. ทุกหน่วยงานควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนในประเด็น “ท้องถิ่น” และ “ท้องที่” เพื่อให้ สามารถบริหารจัดการและประสานการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

4. การบริหารจัดการจัดตั้งหน่วยงานการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ในโครงสร้างการบริหารงานของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี เพื่อให้ติดตามปัญหาเสพติดในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- ข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ (สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย).
- เทศบาลตำบลจอมทอง. (2552). “โครงสร้างการบริหาร.” เอกสารโรเนียว.
- องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเกีฮ้น. (กรกฎาคม 2552). “ประวัติตำบล.” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.namkain.com/history%20namkain.html>
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุก. (2552). “ข้อมูลทั่วไป” เอกสารโรเนียว.
- เทศบาลตำบลจอมทอง. (2552). “ประวัติ/ข้อมูลทั่วไป.” เอกสารโรเนียว.
- เทศบาลตำบลจอมทอง. (2552). “วิสัยทัศน์การพัฒนาและยุทธศาสตร์การพัฒนา.” เอกสารโรเนียว.
- เทศบาลนครเชียงราย. (2552). “โครงสร้างองค์กร.” เอกสารโรเนียว.
- เทศบาลนครเชียงราย. (2552). “วิสัยทัศน์.” เอกสารโรเนียว.